

Supervision

af psykoterapi – teori og praksis

Anmeldelse ■ Af Jan Nielsen

■ I sensommeren 2007 udkom "Supervision af psykoterapi – Teori og praksis", der for første gang på dansk giver en sammenhængende, omfattende og opdateret præsentation af de supervisionsmæssige spørgsmål og forhold, der knytter sig til psykodynamisk psykoterapi.

Selv om bogen allerede i sin titel måske kan afskrække potentielle læsere på grund af det tilsyneladende 'snævre' psykoterapeutiske (og psykodynamiske) fokus, så er der bestemt også noget at hente for fagfolk, der ikke lige har supervision af psykoterapi som deres fagområde og hovedinteresse. Der er masse af *spin off* til de omkringliggende fagområder.

Bogen er redigeret af Claus Haugaard Jacobsen og Karen Vibeke Mortensen, og de to er samtidig hovedbidragydere til bogen. Disse to 'kasketter' synes ikke at tynde – tværtimod. Redaktions- og skrivesamarbejdet mellem de to, der begge står centralt i det danske supervisionsmiljø, giver et sjældent og fint eksempel på et fagligt fællesskab hen over generationsgrænsen.

Om bogen

Bogen er inddelt i 18 kapitler på hver 10-14 sider, hvilket er en god længde rent læsemæssigt. Som det fremgår af (under-)titlen har bogen både en teoretisk og praktisk fokus, hvilket ikke direkte fremgår af indholdsfortegnelsen, men alligevel ligger i bogens struktur.

Kapitel 2-11 har med principper, teori og overvejende generelle forhold at gøre, medens der fra og med kapitel 12 gives en række eksempler på 'anvendt supervision' i forhold til psykodynamisk korttidsterapi (Geir Høstmark Nielsen); grupeanalytisk psykoterapi (Matilde Lajer og Søren Aagaard); psykoterapi med børn og unge (Liselotte Grünbaum); psykosepsykoterapi (Lars Thorgaard og Bent Rosenbaum); borderline-psykoterapi (Morten Kjølbye); tværkulturelle problemstillinger (Liselotte Grünbaum) og endelig supervision af supervision (Liselotte Grünbaum, Karen Vibeke Mortensen og Lars Thorgaard).

Bogens første del fremstår til gengæld som én sammen-

hængende introduktion til supervisionsfeltet (kap. 2-10 er skrevet af Claus Haugaard Jacobsen og/eller Karen Vibeke Mortensen; kap. 11 af Claus Haugaard Jacobsen og Kirsten Agerskov) med gennemgang af grundlæggende temaer, emner og områder for supervision af psykoterapi, fx afgrænsning/tilgrænsning (kap. 2); rammer (kap. 3); supervisors funktion, opgaver og roller (kap. 4); kontrolproblemet (kap. 5); materiale og proces (kap. 6); kontraktetablering (kap. 7); supervision mellem pædagogik og terapi (kap. 8); superviser og supervisor (kap. 9); parallelprocesser (kap. 10) og etik (kap. 11).

Denne første del af bogen er ret eksemplarisk i kraft af sin lære-/grundbogsagtige opbygning og systematiske gennemgang af feltet. Til trods for at bogens kapitler er relativt korte, har de alle alligevel en god substans og faglig tyngde, hvilket er lidt af en kunst for fagbogsforfattere – muligvis resultat af den redaktionelle linje?

Gennem hele bogen er der en god balance mellem forfatternes 'egne stemmer' og faglitteraturen på området. Denne 'flerstemmighed' giver på den ene side læseren oplevelsen af at mærke forfatternes egne holdninger og faglighed, samtidig med at man (via veldoserede litteraturreferencer) får overblik over såvel historiske som aktuelle problemstillinger, diskussioner og tematikker inden for supervisionsområdet. Men det er først og fremmest den enkelte forfatter, der fører ordet, hvilket giver hvert kapitel et diskret 'personligt' præg, samtidig med at de mange forfattere samlet set fungerer udmærket som 'kor'. En af bogens styrker er, at den både er oversigtpræget og substantiel!

Perspektiv

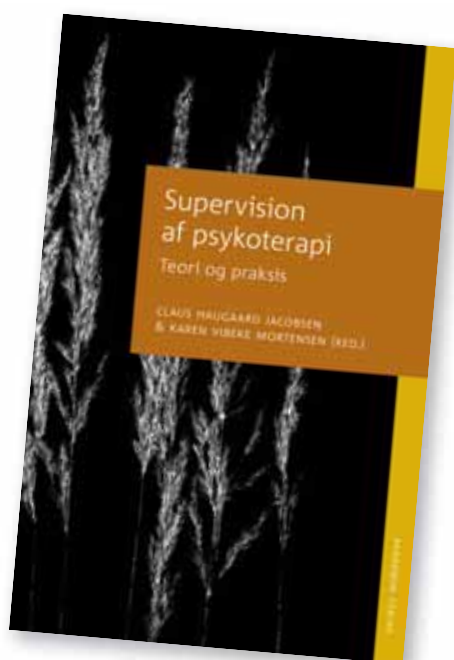
Bogen kan komme til at betyde et væsentligt skridt hen imod at betragte supervision/supervision af psykoterapi som en afgrænset og til dels selvstændig disciplin, i lighed med behandlingsteori, -teknik og -metode. Supervision som psykologisk disciplin er i disse år både voldsomt søgt, populært, men også under pres (med risiko for udvanding)

Supervision indtager en central position i terapeuters uddannelse og udvikling. Et samlet overblik over området foreligger med den bog, der anmeldes her.

fra en række tilgrænsende områder, fx coaching, konsultation, personaletræning og vejledning.

Bogen markerer en væsentlig afgrænsning fra disse discipliner og danner et selvstændigt fagligt fundament (entitet/identitet) for den psykologisk funderede supervisionstradition i relation til psykoterapi.

Psykoterapi er ikke blot noget man lærer (af) sig selv eller af sine klienter, selv om Winnicott jo har dedikeret en af sine bøger "To my patients who have paid to teach me." Der er brug for læring, træning, udvikling – at turde prøve og måske 'fejle' og på-den-igen – hvorfor netop disciplinen supervision er en særlig didaktisk metode, der er udviklet, specialiseret og forfinet til træning af de særlige færdigheder, krav og belastninger, som der stilles til den psykoterapeutisk arbejdende fagperson. Bogen må derfor være et *must* på supervisionskursus og -uddannelser fra nu af – ikke kun supervisionskurser med psykodynamiske tilsnit og psykoterapeutisk sigte – der er som nævnt en god del *spin off*...

I 'Indledning' reflekteres over begrebet supervision, der knyttes til 'overblik' og 'overopsyn' henholdsvis at supervisere til 'at se (hen) over' og 'at overse' – altså med vægten på 'super'. Men supervision associerer også til 'vision' og 'visionær', et perspektiv på supervision, som Thomas Ogden (2005) anlægger "... The analytic supervisory experience is conceived of as a form of 'guided dreaming' ... It is the task of the supervisory pair to 'dream up' the patient ...". Winnicott taler om 'et potentielt rum', der både kan (op-)findes i terapi, supervision og i livet. Det potentielle rum har med fantasi, kreativitet og læring at gøre, og derfor må der meget gerne være et 'visionært' perspektiv i den supervisoriske relation – eller som japanske Haruki Murakami kan sige det: "Den vigtigste del er et tomt felt ...".

I supervision kan supervisand og supervisor interessere sig for det, de ikke kan 'se', ikke forstår og ved (endnu) – altså sammen undersøge mulighederne i 'det tomme felt'. At den supervisoriske relation i sig selv også kan være en del af 'det tomme felt', gør både det hele mere komplekst og forhåbentlig mere udfordrende – tematiseret i bogen via begrebet parallelprocesser.

Nå, men slut med *dreaming up* – først er det tid til at læse. Værsgo – bogen er serveret!

Jan Nielsen

Reference

Ogden, T. (2005). On psychoanalytic supervision. *Int. J. Psychoanalysis*, vol. 86, 1265-80.

BOGDATA ■

Claus Haugaard Jacobsen & Karen Vibeke Mortensen (red.): *Supervision af psykoterapi – teori og praksis*. Akademisk Forlag, 2007. 263 sider, 299 kr.